

**NIEUWE TIJD**, De, orgaan van de minderheids-socialisten te Antwerpen tijdens de Eerste Wereldoorlog (23 juni 1917 – 8 november 1918).

Verscheen eerst als halfmaandelijks blad en van 4 augustus 1917 af als weekblad, onder de hoofdredactie van W. Schevenels. Redacteurs waren onder meer Edward Joris, Jef van Extergem, Jules de Kinder, A. Borgers, J. Rams, W. Dever en G. Cappel. Het blad werd met steun van Duitse sociaaldemocraten en van het militair bezettingsbestuur gesticht om in Vlaanderen een pacifistische stroming onder de socialisten te creëren en deze los te weken van de Belgische regering en de leiding van de **Belgische Werkliedenpartij**. De commotie rond de voorbereidingen van de internationale vredesconferentie van Stockholm zorgde ervoor dat deze politieke familie voor pro-Duitse agenten te infiltreren viel. Het blad ijverde formeel voor zelfbestuur voor Vlaanderen en vermengde dat met **pacifisme** en met revolutionair marxisme. Een Duitse overwinning werd voorgesteld als een gelegenheid tot het verwerven van autonomie voor Vlaanderen en tegelijkertijd als een kans tot omverwerping van het kapitalisme in Vlaanderen en elders. Het blad leunde aan bij het gelijknamige blad van de Noord-Nederlandse marxisten Herman Gorter, Henriëtte Roland-Holst en anderen. *De Nieuwe Tijd* zou sympathiseren met de Russische Oktoberrevolutie. Het blad was financieel onleefbaar. Het **Centraal Vlaamsch Propagandabureau** van de **Raad van Vlaanderen** delgde de verliezen. Via dat netwerk van propagandisten werd het grootste deel van de oplage systematisch verstuurd naar socialistische militanten, voornamelijk in Antwerpen, Brabant en het Waasland en ook in de krijgsgevangenenkampen in Duitsland. Het blad overleefde de oorlog niet. Verscheidenen van zijn medewerkers zijn daarna terug te vinden in communistische kringen en als medewerker van *De Rode Vaan*.

LITERATUUR: A. Baeyens, *Bijdragen tot de studie van het Vlaams activisme*. 3: *Het activisme te Antwerpen; gedachteninhoud van de Antwerpse activistische pers, 1914-1918*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1973; – M. Sertyn, 'Het socialistisch activisme tijdens de Eerste Wereldoorlog', in *3TNG*, jg. 7, nr. 1-2 (1976), p. 169-195; – P. van Hees, 'De anti-burgerlijke strekking in de Vlaamse Beweging na de Eerste Wereldoorlog in betrekking tot het activisme en de Frontbeweging', in *Colloquiumnummer Herman van den Reeck*, WT, jg. 55 (september 1996), p. 19-35.

MIEKE VAN HAEGENDOREN\*, JAN DEBROUWERE\* EN LUC VANDEWEYER